

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Datganiad Llywodraethu Blynyddol

2025-2026

Tabl Cynnwys

1. Crynodeb Gweithredol	3
2. Casgliad	5
3. Proses Llywodraethu	5
4. Ein hasesiad o effeithiolrwydd	9
5. Sut rydym wedi gwella ein trefniadau llywodraethu yn 2025/26.....	12
6. Cyflawniadau Llywodraethu Corfforaethol ar gyfer 2025-26	13
7. Barn Sicrwydd ar Drefniadau Llywodraethu Corfforaethol.....	23
8. Ble mae angen gwella ein llywodraethu.....	24
9. Edrych i'r Dyfodol o ran Llywodraethu	25
10. Materion a nodwyd o'r llynedd 2025/26	26
11. Cynllun gweithredu cytunedig ar gyfer materion i'w hystyried yn ystod 2026-27	28

1. Crynodeb Gweithredol

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yn darparu asesiad tryloyw a seiliedig ar dystiolaeth o drefniadau llywodraethu'r Cyngor ar gyfer y flwyddyn sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2026, yn unol ag atodiad fframwaith Llywodraeth Leol Cyflawni Llywodraethu Da (2016) CIPFA/SOLACE (2025) (Y "Fframwaith CIPFA").

Mae Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor yn dwyn ynghyd yr holl drefniadau llywodraethu mewn un ddogfen ac yn sicrhau bod trefniadau llywodraethu clir ar waith. Bydd y trefniadau llywodraethu yn parhau i esblygu trwy ystyried newidiadau i'r Strategaeth Gorfforaethol.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn asesiad o drefniadau llywodraethu'r Cyngor ac fe'i defnyddir fel offeryn ar gyfer gwelliant corfforaethol, i werthuso cryfderau a gwendidau yn y fframwaith llywodraethu ac fel rhan o gynllun gweithredu blynyddol.

Aseswyd yr adolygiad o Ddatganiad Blynyddol Blynyddol 2025/26 gan y Prif Archwilydd Mewnol (Rheolwr Corfforaethol - Archwilio Mewnol) ar Chwefror 2026 a rhoddodd sicrwydd **uchel** bod system gadarn o graffu a chadernid ar waith a bod y systemau a'r gweithdrefnau wrth baratoi a sgorio'r Fframwaith Llywodraethu yn foddhaol.

Asesir bod gan y Cyngor fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaethau mewnol ar waith i reoli cyflawniad amcanion y sefydliad yn ystod y flwyddyn, yn seiliedig ar:

- nifer, cwmpas a sicrwydd o ffynonellau mewnol ac allanol yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2026, a
- derbyniad camau gweithredu gan y rheolwyr (lle bo ar gael).

Mae'r fframwaith llywodraethu blynyddol yn adolygu a mesur cynnydd wrth ystyried Fframwaith Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifeg (CIPFA), a chanfuwyd bod y trefniadau llywodraethu ar y cyfan yn dda.

Llwyddodd y Cyngor i gyflawni hyn trwy:

- Gydabod ei gyfrifoldeb o sicrhau bod trefn llywodraethu gadarn ar waith (gan ymgorffori system rheolaeth fewnol) a chyfeirio at fframwaith llywodraethu'r awdurdod
- Cyfeirio at, ac asesu, pa mor effeithiol y mae elfennau allweddol o'r fframwaith llywodraethu a rôl y rheiny sy'n gyfrifol am ddatblygu a chynnal y maes llywodraethu.

Mae'r Cyngor wedi gwneud cynnydd **da** yn ystod y flwyddyn gyda chyflawniadau a gofnodwyd yn erbyn pob un o'r saith egwyddor graidd.

Fel rhan o'n hymrwymiad i welliant parhaus a chydnerthedd, mae'r Cyngor yn cydnabod pwysigrwydd rhagweld heriau'r dyfodol ac addasu ein trefniadau llywodraethu yn unol â hynny.

Mae'r meysydd canlynol wedi'u nodi gan y Tîm Llywodraethu fel blaenoriaethau ar gyfer datblygu llywodraethu yn y flwyddyn nesaf:

- Creu Grŵp Llywodraethu
- Adolygu dogfen adolygu'r Fframwaith Llywodraethu Blynyddol
- Adolygu templed y Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Adolygu a diweddarau cylch gorchwyl y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Mae'r meysydd a amlinellir i'w gwella yn cael eu dangos yn y Cynllun Gweithredu (Adran 11) i'w cwblhau ar gyfer 2025/26.

Cyflwynwyd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol i gyfarfod o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 18 Mawrth 2026, lle nododd yr aelodau gynnwys y Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft, sicrwydd uchel y Prif Archwilydd Mewnol, a bod y Cyngor wedi gwneud cynnydd da wrth gyflawni'r camau i wella llywodraethu.

O ystyried y dystiolaeth a gyflwynwyd iddo ar 24.6.26 mae'r Grŵp Arweiniol hefyd wedi dod i'r casgliad bod trefniadau llywodraethu a rheolaethau mewnol y Cyngor yn cael eu hystyried yn rhai **da**.

Ystyriwyd bod gweithrediad cyffredinol y trefniadau llywodraethu yn addas i'r diben ar gyfer 2025/26.

Mae Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr ill dau yn cydnabod pwysigrwydd cael sylfaen gadarn o lywodraethu da a rheolaeth ariannol gadarn.

Maent yn cydnabod yr asesiad a nodir uchod ac yn addo eu hymrwymiad i fynd i'r afael â'r materion a amlygwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn ac i wella trefniadau llywodraethu'r Cyngor ymhellach.

Mae'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr yn cadarnhau eu bod wedi cael gwybod am oblygiadau'r adolygiad gan yr Uwch Reolwyr a'r Pwyllgor Archwilio ac maent yn fodlon y bydd y camau a amlinellir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol hwn yn mynd i'r afael â'r meysydd i'w gwella.

Llofnodwyd ar ran **Cyngor Sir Ceredigion**

Arweinydd y Cyngor

Dyddiad: 24.9.2026

Prif Weithredwr

Dyddiad 24.9.2026

2. Casgliad

Mae trefniadau llywodraethu'r Cyngor wedi'u hadolygu a'u hasesu fel rhai sy'n addas at y diben, heb unrhyw fethiannau sylweddol wedi'u nodi yn ystod y flwyddyn.

Mae'r adolygiad yn cadarnhau bod y systemau sydd ar waith yn cefnogi gwneud penderfyniadau effeithiol, atebolrwydd, a chyflawni amcanion strategol. Mae meysydd i'w gwella wedi'u nodi ac yn cael eu trin trwy gynllun gweithredu ffocws, gan sicrhau bod llywodraethu yn parhau i esblygu yn unol ag arfer gorau.

Mae'r Cyngor yn parhau i fod wedi ymrwymo i dryloywder, gwelliant parhaus, a chynnal llywodraethu cryf.

3. Proses Llywodraethu

Beth yw llywodraethu?

“Mae llywodraethu wrth wraidd gwasanaethau cyhoeddus. Mae'n sail i sut mae adnoddau'n cael eu rheoli, sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud, sut mae gwasanaethau'n cael eu darparu a'r effaith maen nhw'n eu cael, nawr ac yn y dyfodol. Mae hefyd yn amharu ar sut mae sefydliadau'n cael eu harwain a sut maent yn rhyngweithio â'r cyhoedd.. Mae angen i lywodraethu fod yn gadarn, ond rhaid iddo hefyd fod yn gymesur. Mae sefydliadau sydd wedi'u rheoli'n dda yn ddeinamig ac yn cymryd risgiau a reolir yn dda; nid ydynt yn ddi-hid a biwocrataidd.” Llywodraethu corfforaethol yw'r system lle mae sefydliad yn cael ei gyfarwyddo a'i reoli.

Bydd strwythur llywodraethu da yn cynnwys o leiaf:

- Safonau llywodraethu clir y bydd sefydliad yn cael ei lywodraethu
- Rolau a chyfrifoldebau llywodraethu
- Mecanwaith ar gyfer mesur perfformiad sefydliad yn erbyn ei safonau llywodraethu.

Er mwyn bod yn llwyddiannus, rhaid i sefydliad fod â sylfaen gadarn o lywodraethu da a rheolaeth ariannol gadarn. Mae manylion penodol trefniadau llywodraethu'r Cyngor wedi'u nodi yn y [Fframwaith Llywodraethu](#)

Beth yw Datganiad Llywodraethu Blynyddol?

Mae'n ofynnol i'r Cyngor, bob blwyddyn, gynhyrchu Datganiad Llywodraethu Blynyddol (y ddogfen hon), sy'n esbonio sut mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'r saith egwyddor graidd ac is-egwyddor sydd wedi'u cynnwys yn ei Fframwaith Llywodraethu ac sydd hefyd yn bodloni gofyniad Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, fel y'u diwygiwyd gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn asesiad o drefniadau llywodraethu'r Cyngor a gellir ei ddefnyddio fel offeryn ar gyfer gwelliant corfforaethol, i werthuso cryfderau a gwendidau yn y fframwaith llywodraethu ac fel rhan o gynllun gweithredu blynyddol.

Mae Cyngor Sir Ceredigion ('y Cyngor') yn cydnabod y cyfrifoldeb am sicrhau bod ei fusnes yn cael ei gynnal yn unol â'r gyfraith a safonau priodol, a bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu, ei gyfrif yn briodol, a'i ddefnyddio'n economaidd, yn effeithlon ac yn effeithiol.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn gyfle i gynnal asesiad blynyddol trylwyr o lywodraethu ac ystyried a yw'n wirioneddol addas at y diben. Mae'n gyfle i asesu llywodraethu, gan sicrhau bod y Datganiad Llywodraethu Blynyddol cyhoeddedig a'r camau gwella cysylltiedig yn seiliedig ar dystiolaeth gadarn, a gasglwyd drwy gydol y flwyddyn.

Mae cwmpas y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cynnwys asesiad o:

- pa mor effeithiol y mae ein trefniadau'n bodloni egwyddorion llywodraethu da yn ymarferol.
- a yw a sut mae ein trefniadau llywodraethu'n cefnogi cyflawniad pwrpas, amcanion a chanlyniadau'r Cyngor.
- a yw ein trefniadau llywodraethu'n gweithredu'n effeithiol.

Mae'r adolygiad nid yn unig yn ystyried y gofynion cyfredol ond hefyd yr heriau a ragwelir er mwyn sicrhau bod gan y Cyngor ddigon o wydnwch i fod yn hyblyg ac addasu, a bod yn gynaliadwy yn ein llywodraethu.

Mae'r Cyngor yn parhau i fonitro ac ymgysylltu â'r meysydd canlynol:

- pwysau gwasanaeth ac ariannol mewn meysydd fel gofal cymdeithasol a thai,
- digwyddiadau economaidd sy'n effeithio ar gyllid a chynhyrchu incwm,
- deddfwriaeth newydd,
- datganoli neu newid strwythurol, gan gynnwys ad-drefnu llywodraeth leol,
- newid hinsawdd a sero net,
- defnyddio deallusrwydd artifisial yn systemau a phrosesau'r Cyngor.

Fframwaith Llywodraethu

Mae'r [Fframwaith Llywodraethu](#) yn cynnwys y trefniadau a roddwyd ar waith i sicrhau bod y canlyniadau a fwriedir ar gyfer ein holl randdeiliaid yn cael eu diffinio a'u cyflawni, gan sicrhau ein bod bob amser yn gweithredu er budd y cyhoedd. Mae hefyd yn nodi'r ffordd y mae'r Cyngor yn cyflawni'r ymrwymiad hwnnw er mwyn cyflawni gweledigaeth ac Amcanion Lles Corfforaethol y Cyngor, gan ddwyn ynghyd yr holl drefniadau llywodraethu ac yn rhoi sicrwydd bod trefniadau llywodraethu clir ar waith.

Cyfansoddiad

Mae'r [Cyfansoddiad](#) yn nodi trefniadau llywodraethu (Rheolau Sefydlog) y Cyngor ac yn cael eu diwygio'n rheolaidd.

Strategaeth Gorfforaethol

Mae'r [Strategaeth Gorfforaethol](#) yn nodi Amcanion Llesiant Corfforaethol y Cyngor, sy'n anelu at wella a gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol dinasyddion Ceredigion ac y bydd y Cyngor yn cyfeirio ei adnoddau iddynt.

Gweledigaeth y Cyngor yw sicrhau gwerth am arian, gwasanaethau cyhoeddus dwyieithog cynaliadwy, sy'n cefnogi economi gref ac amgylchedd iach, wrth hyrwyddo lles pobl a chymunedau Ceredigion. Gwneir hyn drwy gyflawni Amcanion Llesiant Corfforaethol, sydd i'w canfod yn [y Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027 - Cyngor Sir Ceredigion](#)

Bydd y camau y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cymryd i gyflawni ei Amcanion Llesiant Corfforaethol yn helpu i wella canlyniadau i bobl leol a gwneud y mwyaf o'i gyfraniad i'r 7 Nod Llesiant Cenedlaethol. Y 7 nod yw: -

1. Cymru sy'n gyfrifol ar lefel byd-eang

2. Cymru lewyrchus
3. Cymru gydnerth
4. Cymru iachach
5. Cymru sy'n fwy cyfartal
6. Cymru o gymunedau sy'n cydlynu
7. Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu.

Mae'r broses o gynhyrchu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn dechrau gydag Adolygiad o'r Fframwaith Llywodraethu sy'n weithdy a gynhelir gan aelodau a swyddogion Llywodraethu ac Archwilio. Mae adolygiad Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor yn gwerthuso trefniadau llywodraethu'r Cyngor i sicrhau bod y Cyngor yn cyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd ar gyfer ei randdeiliaid/defnyddwyr gwasanaeth. Mae'r fframwaith yn seiliedig ar 'Fframwaith CIPFA/SOLACE Cyflawni Llywodraethu Da o fewn Llywodraeth Leol 2016, Fframwaith Rhyngwladol: Llywodraethu Da yn y Sector Gyhoeddus (CIPFA/IFAC, 2014)' (*Delivering Good Governance in Local Government Framework* 2016 CIPFA/SOLACE, *International Framework: Good Governance in the Public Sector* (CIPFA/IFAC, 2014)).

Mae adolygiad y Fframwaith Llywodraethu Blynyddol yn mesur cynnydd yn erbyn Fframwaith Llywodraethu Da newydd CIPFA/SOLACE (2016).

Mae'r cyfnod adolygu yn gyson â blwyddyn ariannol y datganiadau ariannol a adroddwyd.

Bob blwyddyn mae'r Cyngor yn cynhyrchu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol, sy'n esbonio sut mae'r Cyngor wedi cydymffurfio â'r saith egwyddor graidd ac is-egwyddor a gynhwysir yn ei Fframwaith Llywodraethu ac yn bodloni gofynion Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, fel y'u diwygiwyd gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2018.

Dangosir y saith egwyddor graidd yn y diagram isod:

Mae trefniadau llywodraethu'r Cyngor ar gyfer y flwyddyn 2025/2026 wedi cael eu hadolygu yn unol â'r adolygiad fframwaith llywodraethu. Mae'r fframwaith llywodraethu yn ddatganiad cyhoeddus sy'n nodi'r ffordd y bydd y Cyngor yn cyflawni'r ymrwymiad hwnnw er mwyn cyflawni ei drefniadau llywodraethu.

4. Ein hasesiad o effeithiolrwydd

Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ddangos bod ganddo'r trefniadau llywodraethu corfforaethol angenrheidiol ar waith i berfformio'n effeithiol.

Sut cynhaliwyd yr adolygiad o effeithiolrwydd

Mae'r Cyngor yn cael sicrwydd o wahanol ffynonellau:

- casgliad blynyddol pennaeth archwilio mewnol ar lywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol,
- sicrwydd gan y swyddogion statudol a rheolwyr uwch eraill,
- sicrwydd gan aelodau, er enghraifft adroddiadau blynyddol gan gadeiryddion pwyllgorau, adroddiadau perfformiad a data sy'n dangos pa mor dda y mae'r Cyngor wedi cyflawni ein hamcanion a rheoli ein hadnoddau,
- tystiolaeth o reoli risgiau o'r fframwaith rheoli risg,
- unrhyw achrediadau neu asesiadau annibynnol yn erbyn fframweithiau neu safonau rheoli
- hunanasesiadau yn erbyn canllawiau arfer gorau sy'n sail i'r trefniadau craidd,
- hunanasesiadau gwerth gorau neu asesiadau adolygu perfformiad
- canfyddiadau asesiadau allanol, o archwilio allanol, arolygiaethau, rheoleiddwyr eraill,
- adolygiadau gan gymheiriaid ac unrhyw adolygiadau eraill a gomisiynwyd,
- canlyniadau o ymarfer ymgysylltu â rhanddeiliaid perthnasol
- y tair llinell: rheoli (llinell gyntaf), swyddogaethau risg a chydymffurfiaeth (ail linell) ac archwilio mewnol (trydydd linell)

Mae effeithiolrwydd yr adolygiad fframwaith llywodraethu hefyd yn tynnu ar dystiolaeth a sicrwydd o:

- Archwilio ac Arolygu Mewnol ac Allanol;
- Rheolaethau Ariannol;
- Rheoli Risg a Pherfformiad;
- Safonau Cyfreithiol a Moesegol;
- Cyfarwyddwyr Corfforaethol ac Uwch Reolwyr Eraill, gan gynnwys y Swyddog Adran 151 a'r Swyddog Monitro;
- Y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio; a
- Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.

Adolygwyd trefniadau llywodraethu'r Cyngor trwy broses strwythuredig a oedd yn ceisio cael y canlyniadau canlynol:

- A yw'r trefniadau wedi'u halinio'n ddigonol i gefnogi'r gwaith o gyflawni canlyniadau arfaethedig yr awdurdod a bodloni ei gyfrifoldebau am werth am arian/gwerth gorau,
- P'un a yw trefniadau ar waith ac yn gweithredu'n effeithiol, i gefnogi a chyflawni pob un o egwyddorion llywodraethu da,
- Cael sicrwydd bod pob un o'r trefniadau craidd ar gyfer y cod lleol, fel y nodir yn y Fframwaith Llywodraethu, yn gweithredu'n effeithiol.
- Bod canlyniadau sicrwydd allanol yn darparu casgliad blynyddol Archwilio Mewnol ac esboniad o sut y cytunwyd ar y farn gyffredinol

Cadarnhaodd yr adolygiad fod y trefniadau wedi'u halinio i gefnogi canlyniadau a gynlluniwyd, cyflawni gwerth am arian, a chynnal egwyddorion llywodraethu da.

Mae Arweinydd y Cyngor yn darparu cyfeiriad strategol clir, ac mae'r Cyfansoddiad yn diffinio rolau Cyngorwyr a Swyddogion yn glir. Mae Archwilio Mewnol ac Allanol, y Pwyllgor Moeseg a Safonau, a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi ymrwymo i sicrhau bod y trefniadau llywodraethu yn effeithiol ac yn gadarn.

Mae'r Cyngor wedi cynnal adolygiad blynyddol o effeithiolrwydd ei lywodraethu yn erbyn atodiad fframwaith Llywodraeth Leol Cyflawni Llywodraethu Da (2025) Fframwaith CIPFA (2016).

Roedd yr adolygiad a gynhaliwyd ar y 2il Rhagfyr 2025 yn cynnwys gweithdy aelodau/swyddogion lle dadansoddwyd ac adolygwyd Adolygiad Fframwaith Llywodraethu'r Cyngor, gyda newidiadau pellach wedi'u gwneud ar ôl y gweithdy a adroddwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae'r Adolygiad Fframwaith Llywodraethu hefyd yn cael ei adolygu gan swyddogion, sydd â chyfrifoldebau llywodraethu/rheoli o fewn y Cyngor, a chan Grŵp Arweiniol y Cyngor.

Daeth y Grŵp Arweiniol sy'n cynnwys y Prif Weithredwr, Cyfarwyddwyr Corfforaethol Gweithredol a Swyddogion Arweiniol Corfforaethol Gweithredol, i'r casgliad yn eu hadolygiad ar 24.6.26 bod trefniadau llywodraethu a rheolaethau mewnol y Cyngor yn cael eu hystyried yn rhai **da**.

Yn dilyn adolygiad y Fframwaith Llywodraethu, ystyrir bod y trefniadau llywodraethu cyffredinol yn dda. Yn seiliedig ar y dystiolaeth a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystod 2025/2026, gan gynnwys yn ystod y Gweithdy blynyddol, daeth y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i'r casgliad bod gan y Cyngor drefniadau llywodraethu effeithiol ar waith.

Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn adrodd ar ddigonolrwydd trefniadau rheoli risg a rheolaeth fewnol yr awdurdod, a sylwadau o'u heffeithiolrwydd. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn dilyn y risgiau a nodwyd gan archwilwyr mewnol ac allanol yn adrodd ar risg ac mae'r rhain yn dod i bob pwyllgor. Mae gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd fynediad at adroddiadau gan reoleiddwyr lle nodir risgiau. Mae pob adroddiad gan archwilwyr a rheoleiddwyr yn cael eu rhannu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fel mater o drefn.

Mae'r camau a argymhellir gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn cael eu cynnwys a'u monitro drwy Log Gweithredoedd y Pwyllgor.

Archwilio Mewnol

Mae'r Prif Archwilydd Mewnol (Rheolwr Corfforaethol - Archwilio Mewnol) yn cynnal adolygiad annibynnol o'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol yn flynyddol.

Cwblhawyd yr adolygiad o Ddatganiad Llywodraethu Blynnyddol 2025/26 ym mis Chwefror 2026 a rhoddodd sicrwydd **uchel** bod system gadarn o graffu a chadernid ar waith a bod y systemau a'r gweithdrefnau wrth baratoi'r Fframwaith Llywodraethu yn **foddhaol**.

Mae'r system rheolaeth fewnol yn rhan sylweddol o'r Fframwaith Llywodraethu ac mae wedi'i chynllunio i reoli risg i lefel resymol. Ni all ddileu pob risg o fethu â chyflawni polisiâu, nodau ac amcanion ac felly dim ond sicrwydd rhesymol o effeithiolrwydd y gall ei ddarparu. Mae'r system rheolaeth fewnol yn seiliedig ar broses barhaus a gynlluniwyd i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiâu, nodau ac amcanion y Cyngor, i werthuso'r tebygolrwydd y bydd y risgiau hynny'n cael eu gwireddu a'r effaith pe baent yn cael eu gwireddu, ac i'w rheoli'n effeithlon, yn effeithiol ac yn economaidd.

Mae Cod Rheoli Ariannol CIPFA yn gosod y safonau rheoli ariannol ar gyfer awdurdodau lleol. Fe'i cynlluniwyd i gefnogi arfer effeithiol mewn rheoli ariannol ac i gynorthwyo awdurdodau lleol i ddangos eu cynaliadwyedd cyllidebol.

5. Sut rydym wedi gwella ein trefniadau llywodraethu yn 2025-2026

Mae materion llywodraethu a nodwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynnyddol ar gyfer 2024/25 wedi cael sylw drwy gamau gweithredu wedi'u targedu, gan gynnwys:

- gwell tryloywder mewn penderfyniadau dirprwyedig,

- polisïau wedi'u diweddarau, a
- hyfforddiant gwell i aelodau.

6. Prif Gyflawniadau Llywodraethu Corfforaethol yn 2025/2026

Mae'r Fframwaith Llywodraethu yn nodi ymrwymiad y Cyngor i egwyddorion llywodraethu da. Mae'r adrannau canlynol yn rhoi crynodeb o brif gyflawniadau'r Cyngor ym maes Llywodraethu Corfforaethol yn ystod y flwyddyn (ystyriaeth o'r cyflawniadau yn llawn wedi'i ystyried yn ystod yr adolygiad Fframwaith a gynhaliwyd rhwng Swyddogion perthnasol ac aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio fel rhan o'r broses adolygu).

Er mwyn osgoi ailadrodd diangen, isod ceir crynodeb o dystiolaeth o waith y Cyngor *yn ystod 2025/26* sy'n berthnasol i bob un o'r egwyddorion A-G yn unig.

A. Gweithredu gyda gonestrwydd, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith

Rhaid i Aelodau'r Cyngor a Swyddogion gydymffurfio â'r Codau Ymddygiad, fel y nodir yn y Cyfansoddiad sy'n nodi cyfrifoldebau a dyletswyddau. Darperir hyfforddiant gorfodol ar y Cod Ymddygiad a moeseg i Aelodau, yn ogystal â hyfforddiant ar Foeseg/Ymwybyddiaeth o Dwyll ar gyfer holl swyddogion y Cyngor.

Mae'n ofynnol i aelodau ddiweddarau'r Gofrestr Buddiannau yn unol â'r Cod Ymddygiad, yn flynyddol, sy'n gyfle i gyfeirio unrhyw gymdeithion/rolau personol agos, ac ati. Yn ogystal, gwneir datganiadau o fuddiant gan aelodau mewn cyfarfodydd. Mae hyn yn cynnwys aelodau lleig/annibynnol. Cyhoeddwyd diweddariadau rheolaidd ar ddatganiadau o ddiddordeb a lletygarwch gweithwyr ar safle CeriNet y Cyngor.

Mae'r Pwyllgor Moeseg a Safonau yn hyrwyddo cydymffurfiaeth foesegol i sicrhau bod gan y cyhoedd ymddiriedaeth a hyder bod Aelodau a Swyddogion yn gweithio i'r safonau moesegol a moesol uchaf. Mae'n ystyried safonau aelodau a materion ymddygiad, ac mae'r Pwyllgor yn darparu Adroddiad Blynyddol i'r Cyngor.

Mae gan y Cyngor nifer o bolisïau a strategaethau ar waith i atal twyll a chyflwynwyd Adroddiad Blynyddol yr Archwilio ar Wrth-dwyll i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae'r Gofrestr Swyddi dan Gyfyngiadau Gwleidyddol ar gyfer Swyddogion yn cael ei chynnal, ac mae'r Polisi Cyfyngiadau Gwleidyddol ar Gyflogai Llywodraeth Leol ar gael i weithwyr ar CeriNet.

Ystyriodd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio adroddiad ar 'Ymholiadau'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu mewn perthynas â'r gyfraith a rheoliadau' (*'Enquiries of Those Charged with Governance in Relation to Law and Regulation'*) yn ei gyfarfod ar 3.6.26 a daeth i'r casgliad bod sicrwydd priodol wedi'i ddarparu.

[Mae'r Cyfansoddiad](#) yn destun adolygiadau rheolaidd, gyda diweddariadau parhaus yn ôl yr angen, gan gynnwys cyflwyno newidiadau arfaethedig i'r Gweithgor Cyfansoddiad Trawsbleidiol, a gwneud argymhellion ar newidiadau i'r Cyfansoddiad i'r Cyngor. Mae'r Swyddog Monitro/Llywodraethu yn adrodd i'r Cyngor ddiweddaru dirprwyaethau yn y Cyfansoddiad.

Roedd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, sy'n cael ei gadeirio gan Aelod Lleyg ac sydd â chyfansoddiad 1/3 Person Lleyg/Aelod, yn rhan o broses adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blynnyddol yn ystod y gweithdy fframwaith llywodraethu blynnyddol. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio hefyd yn ymgymryd â hunanasesiad yn flynyddol ac mae'r Cadeirydd yn cynhyrchu adroddiad blynnyddol y Cadeirydd yn amlinellu'r gwaith a'r cyflawniadau ar y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

B. Sicrhau bod yn agored ac ymgysylltiad rhanddeiliaid cynhwysfawr

Mae ymgynghori ac ymgysylltu â dinasyddion yn bwysig i'r Cyngor. Cyhoeddir ymgynghoriadau ar wefan y Cyngor ac fe'u hyrwyddir ar y cyfryngau cymdeithasol. Gellir dod o hyd i ymgynghoriadau a gynhaliwyd yn ystod 2025-2026 ar [Polisi Ymgysylltu a Chyfranogiad - Cyngor Sir Ceredigion](#).

C. Diffinio canlyniadau o ran buddion cynaliadwy, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol

Mae Amcanion Llesiant Corfforaethol y Cyngor wedi'u cynnwys yn [Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027](#) <<http://www.ceredigion.gov.uk/yourcouncil/strategies-plans-policies/strategies/>> y Cyngor ac yn cael eu hadolygu bob blwyddyn ac yn cael eu hadrodd yn Adroddiad Blynnyddol Hunanasesiad ac Adolygiad Blynnyddol o Berfformiad ac Amcanion Llesiant a gyhoeddwyd ar wefan Cyngor Sir Ceredigion. Mae'r Cyngor wedi penderfynu ar ddiben a gweledigaeth y Cyngor ac fe'i cynhwysir yn [Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027](#) <<http://www.ceredigion.gov.uk/your-council/strategies-plans-policies/strategies/>>. Mae'r strategaeth hon yn dangos sut y bydd yr awdurdod yn cefnogi ac yn hyrwyddo lles dinasyddion Ceredigion.

Mae'r holl drefniadau Cynllunio Busnes Blynnyddol yn adlewyrchu'r Llinyn Aur ac yn cysylltu'r cynlluniau corfforaethol gan gynnwys Cynllun Busnes, Cynllun Strategol, Adroddiad Rheoli Perfformiad Corfforaethol, ac Amcanion Llesiant a Gwella.

Mae gwybodaeth am berfformiad wedi'i hamlinellu yn Adroddiad Blynyddol Hunanasesiad ac Adolygiad Blynyddol y Cyngor o Berfformiad ac Amcanion Llesiant.

Caiff Cynlluniau Busnes eu paratoi'n flynyddol ac maent yn cael eu monitro bob chwarter gan Fwrdd Perfformio, sy'n cynnwys aelodau'r Cabinet a Chadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu, a Chadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae gosod cyllideb yn destun craffu manwl gan y pum Pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Amlinellir ymagwedd y Cyngor at ei Raglen Gyfalaf yn y Strategaeth Gyfalaf, sy'n cael ei hystyried ochr yn ochr â'r Rhaglen Gyfalaf Aml-flwyddyn wedi'i diweddarau yn ystod y broses o osod y Gyllideb.

Mae rhagdybiaethau cynllunio tymor canolig a hirdymor y Cyngor yn cael eu hadolygu'n rheolaidd fel rhan o [Strategaeth Ariannol Tymor Canolig y Cyngor](#).

D. Penderfynu ar yr ymyriadau sy'n angenrheidiol i wneud y gorau o gyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd

Penderfynu ar ymyriadau

I benderfynu ar yr ymyriadau angenrheidiol i sicrhau'r canlyniadau gorau posibl a fwriadwyd, mae gan y Cyngor

- offeryn a chanllawiau Asesiad Effaith Integredig ar gael a hyfforddiant sydd wedi'i gyflwyno ar gyfer Swyddogion ac Aelodau.
- Mae grŵp rheoli prosiectau corfforaethol wedi'i sefydlu i ffurfioli datblygu a rheoli prosiectau.
- Mae hyfforddiant ar Ymwybyddiaeth Sefydliadol ar gael fel modiwl dewisol o'r Rhaglen Rheolwr Corfforaethol, sy'n cynnwys gwybodaeth yn ymwneud â'r broses o wneud penderfyniadau, Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, Cydraddoldeb, y Gymraeg, a'r defnydd o'r Asesiadau Effaith Integredig,
- Mae Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd a'r Swyddog Monitro (Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Llywodraethu a Chyfreithiol) yn cynghori yn ôl yr angen.

Ymyriadau o ran cynllunio

Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn sicrhau bod ymyriadau cynllunio yn cynnwys cyfarfodydd y Grŵp Arweiniol yn wythnosol, adrodd chwarterol ar gynnydd yn erbyn Cynlluniau Busnes lefel 1, cyfarfodydd chwarterol y Bwrdd Perfformiad; a Cyfarfodydd Panel Gweithredol chwarterol.

Mae'r holl brosiectau cydweithredu mawr wedi sefydlu trefniadau llywodraethu a rheoli gan gynnwys rheoli risg.

Caiff pob prosiect ei ystyried gan y Panel Rheoli Prosiectau Corfforaethol, y mae Archwilio Menwol yn bresennol ynddo hefyd ac sy'n fforwm effeithiol ar gyfer cyngor/her ac amlygu risgiau wrth i feysydd y Gwasanaeth ddatblygu prosiectau, gan gynnwys prosiectau cydweithio.

Mae'r Panel Rheoli Prosiectau Corfforaethol yn helpu i sicrhau bod prosiectau'n rhoi ystyriaeth gynnar i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol; arweiniad arall; i gyllid, caffael, llywodraethu a threfniadau cyfreithiol; i oblygiadau Adnoddau Dynol; lechyd a Diogelwch; ac archwilio. Yn gwella trefniadau prosiect cyn adrodd i'r Grŵp Datblygu a phrosesau awdurdodi eraill. Mae hyn hefyd yn helpu i nodi gofynion cyfalaf ar gyfer eu cynnwys mewn rhaglenni cyfalaf yn y dyfodol.

E. Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion ynddo

Datblygu gallu'r endid

Er mwyn datblygu cynhwysedd yr endid, mae sefydlu corfforaethol a rheoli llinell ar waith, cyflwynwyd cynlluniau sefydlu corfforaethol a datblygu Rheolwr Corfforaethol. CeriNet yw'r fewnwyd Adnoddau Dynol a'r adnodd i Staff a rheolaeth, caiff hyn ei adolygu a'i ddiweddu'n rheolaidd yn barhaus er mwyn effeithiolrwydd.

Mae'r trefniadau Rheoli Perfformiad Corfforaethol yn darparu'r fforwm ar gyfer anghenion rheoli perfformiad ac wedi hynny paratoi cynlluniau gweithredu ar gyfer cyflawni gwelliannau corfforaethol yn yr adolygiad perfformiad o Staff. Mae'r rhain wedi'u cryfhau ymhellach wrth gyflwyno arfarniadau blynyddol i'r holl Staff drwy system Adnoddau Dynol Ceri. Mae system Adnoddau Dynol Ceri wedi sicrhau bod data ystyrlon, cyfredol ar Staff bellach ar gael i reolwyr yn fisol er mwyn monitro trosiant costau ac absenoldeb.

Datblygu gallu arweinyddiaeth yr endid ac unigolion eraill

Mae'r strwythur Arweinyddiaeth ac Uwch Swyddog wedi diffinio'r rolau hyn, gan gynnwys sut maent yn integreiddio â'i gilydd. Mae hyn wedi'i wneud drwy:

- Swydd ddisgrifiadau sy'n diffinio'n glir y rolau a'r cyfrifoldebau sy'n ofynnol o swyddi.
- Mae'r Cyfansoddiad yn nodi rolau a chyfrifoldebau'r Aelodau (Rhan 3.4 Tabl 4) ac uwch swyddogion (rhan 2 Erthygl 2)
- Cynigir cyfleoedd dysgu a datblygu i'r rhai sydd mewn rôl Arweiniol neu sy'n darpar arweinwyr.

- Cynllun dirprwyo (y [Cyfansoddiad](#) Rhan 3.5) yn bodoli ac yn nodi'n glir gyfrifoldebau Aelodau a Swyddogion.
- Mae protocolau ar waith ar gyfer perthnasoedd gwaith rhwng Aelodau a Swyddogion (e.e. Protocol Aelodau'r Swyddog).
- Mae Codau Ymddygiad ar gyfer Swyddogion ac Aelodau ar waith.
- [Rheolau Gweithdrefn Cytundeb \('CPR'\) \(Rhan 4 Dogfen G y Cyfansoddiad\)](#) a [Rheoliadau Ariannol a gweithdrefnau ariannol atodol \(Rhan 4 Dogfen F y Cyfansoddiad\)](#) yn cael eu hadolygu'n rheolaidd e.e. Diweddarwyd CPR Tachwedd 2023.
- Mae [Cyfansoddiad](#) y Cyngor yn nodi swyddogaethau a chyfrifoldebau'r Arweinydd a'r Prif Weithredwr.

F. Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gref

Rheoli risg

Mae rheoli risg da yn arf allweddol wrth gynorthwyo'r sefydliad i reoli ansicrwydd ac i alluogi'r sefydliad i gyflawni canlyniad ei amcanion yn well. Bwriedir i reoli risg fod yn ddull trefnus a systematig o nodi, asesu a rheoli'r risgiau sy'n wynebu'r sefydliad. Rhaid cymryd camau i reoli'r risgiau hynny'n effeithiol. Mae rheoli risg yn cefnogi atebion arloesol gan ei fod yn ystyried buddion yn ofalus, ochr yn ochr â'r risgiau, a allai ddigwydd.

Mae'r Cyngor yn ystyried pob risg posibl o ran cyflenwi a darparu gwasanaethau wrth baratoi ar gyfer caffael ac yn eu lliniaru trwy gwestiynau diwydrwydd dyladwy o fewn tendrau a mesurau priodol o fewn contractau. Mae rheoli contractau dilynol, monitro contractau allweddol a sefydlu perthynas dda â chyflenwyr yn ein galluogi i adnabod risgiau sy'n codi yn gynnar yn mywyd y contract, ac er mwyn cymryd camau priodol pan fo angen.

Mae pob sefydliad yn bodoli i gyflawni eu hamcanion. Pwrpas rheoli risg yw rheoli'r rhwystrau i gyflawni'r amcanion hyn trwy gydlyn adnabod, asesu, rheoli ac adrodd ar risgiau.

Mae'r dulliau traddodiadol o amddiffyn rhag y risgiau mwy amlwg wedi bod trwy yswiriant. Fodd bynnag, mae yna lawer o risgiau na ellir eu hyswrio yn eu herbyn, ac y mae'n rhaid mynd i'r afael â nhw mewn gwahanol ffyrdd. Hyd yn oed yn achos y risgiau hynny na ellir eu hyswrio, gellir cymryd camau i leihau'r risgiau posibl o ganlyniad gydag arbedion o breimymau ac amharu ar waith. Gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth am risgiau: [risk-mangement-policy-and-strategy.pdf \(ceredigion.gov.uk\)](#)

Mae adroddiad risg yn cael ei gyflwyno ym mhob Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac mae unrhyw welliant i'r gofrestr risg yn cael ei adrodd i'r pwyllgor.

Cynhaliodd Archwilio Cymru adolygiad o drefniadau rheoli risg corfforaethol y Cyngor yn 2025. Roedd yr adolygiad yn adlewyrchu ar y camau yr oedd y Cyngor wedi'u cymryd yn ystod y blynyddoedd diwethaf i gryfhau rheoli risg, ond gwnaeth hefyd argymhellion i helpu i gryfhau gallu y Cyngor i ddefnyddio rheoli risg wrth gyflawni ei Amcanion Llesiant Corfforaethol. Roedd y rhain yn cynnwys, nodi

disgrifiadau risg yn gliriach, diffinio ei lefelau archwaeth a goddefgarwch o ran risg a gwella adrodd mewn modd cynhwysfawr. Ym mis Medi 2026, roedd cynnydd da wedi'i wneud gydag 8 o'r 10 camau gweithredu unigol wedi'u cwblhau. Ochr yn ochr ag adolygiad Archwilio Cymru, mae'r Cyngor hefyd ar hyn o bryd yn cynnal ei adolygiad 3 blynedd safonol o'i Bolisi Rheoli Risg, ei Strategaeth a'i Fframwaith Rheoli Risg er mwyn sicrhau bod y dogfennau'n gyfredol ac yn adlewyrchu'r arfer gorau.

Rheoli perfformiad

Mae rheoli perfformiad corfforaethol yn gysylltiedig â'r Amcanion Llesiant a Gwella, Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027 a chynlluniau PSB. Mae gan y Cyngor hefyd lawer o ddangosyddion lleol sy'n ei helpu i benderfynu a yw wedi cyflawni'r blaenoriaethau yn ei Strategaeth Gorfforaethol 2022-2027. Cymeradwyodd y Cyngor Hunanasesiad ac Adolygiad Blynnyddol o Berfformiad ac Amcanion Llesiant Adroddiad Blynnyddol 2024-2025.

Mae'r Archwiliad Mewnol yn cynnal hunanasesiad blynnyddol ac yn cael asesiad allanol annibynnol / adolygiad gan gymheiriaid bob 5 mlynedd fel sy'n ofynnol gan y Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang. Cwblhawyd yr Asesiad Ansawdd Ansawdd ym mis Mai 2022, cyflwynwyd yr adroddiad a'r cynllun gweithredu canlyniadol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 27.9.22 ynghyd â Hunanasesiad Archwilio Mewnol y CMIA. Daeth yr asesydd allanol i'r casgliad bod swyddogaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Ceredigion yn gyffredinol yn cydymffurfio â'r PSIAS (y safonau perthnasol ar adeg yr asesiad). Gyda'r swyddogaeth yn cydymffurfio â 50 o'r meysydd arfer gorau, cydymffurfiaeth rannol mewn chwe maes a dim meysydd o anghydfurfiaeth. Mae'r Cynllun Gwella Sicrwydd Ansawdd sy'n deillio o hyn wedi'i gynnwys yn adroddiadau cynnydd yr Archwiliad Mewnol i'r Pwyllgor Archwilio Mewnol Byd-eang ac Adroddiad Blynnyddol y CMIA.

Mae Bwrdd Perfformiad Corfforaethol yn cyfarfod bob chwarter. Mae pob Swyddog Arweiniol Corfforaethol yn adrodd i'r Panel hwn ac mae'r dyddiadau ar gyfer adrodd yn cael eu cyhoeddi yn yr adroddiad. Mae Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu yn mynychu gyda'r egwyddor y gallent nodi meysydd y mae angen eu cynnwys ar eu Blaenraglenni Gwaith priodol.

Cynhaliwyd Asesiad Perfformiad Panel annibynnol ym mis Hydref 2024, ac yn ystod 2025/26 mae ymateb y Cyngor i'r adroddiad wedi'i ddatblygu a'i gytuno drwy'r broses ddemocrataidd. Canfu'r adroddiad y canlynol:

- O ystyried y galwadau uchel presennol ar wasanaethau a'r pwysau ariannol heriol iawn, mae Cyngor Sir Ceredigion yn awdurdod lleol sy'n cael ei redeg yn dda.

- Mae gan y Cyngor arweinyddiaeth glir ac effeithiol gyda pherthnasoedd cryf ar draws y weithrediaeth wleidyddol a swyddogion a'r strwythurau ehangach a bod y Cyngor yn cyflawni ei swyddogaethau'n effeithiol yng ngoleuni'r pwysau ariannol, strategol a gweithredol sylweddol y mae'r Cyngor yn ymdrin â hwy yn ddyddiol.
- Mae gan y Cyngor drefniadau llywodraethu ac adrodd effeithiol ar waith ond mae cyfle i gryfhau ymhellach y berthynas rhwng gweithrediaeth y Cyngor ac aelodau mainc gefn yn y prosesau gwneud penderfyniadau a'r blaenoriaethau y bydd angen i'r Cyngor eu cymryd wrth symud ymlaen.
- Mae'r Cyngor wedi sefydlu a datblygu meysydd arloesi gan gynnwys Canolfannau Llesiant, TGCh, a gweithio hybrid.
- Mae cyfleoedd ar gyfer gwella wedi'u nodi, a fydd yn gwella'r trefniadau sydd ar waith, i gefnogi cyfathrebu effeithiol, rheoli perthnasoedd a pherchnogaeth gyfunol o heriau'r presennol a'r dyfodol.

Mae dolen i bapur y Cabinet yma: Adroddiad - Adroddiad Terfynol ar Asesu Perfformiad y Panel.pdf

Mae dolen i'r Adroddiad ar ein gwefan yma: Asesiad Perfformiad Panel Cyngor Sir Ceredigion

Rheolaeth fewnol gadarn

Cymeradwywyd Polisi a Strategaeth Rheoli Risg a'r Fframwaith Rheoli Risg gan y Cabinet ar 20 Chwefror 2024 a gellir eu gweld ar [riskhttps://www.ceredigion.gov.uk/media/sl3ocqsu/risk-mangement-policy-and-strategy.pdf](https://www.ceredigion.gov.uk/media/sl3ocqsu/risk-mangement-policy-and-strategy.pdf) [mangement-policy-and-strategy.pdf](https://www.ceredigion.gov.uk/media/sl3ocqsu/risk-mangement-policy-and-strategy.pdf) ([ceredigion.gov.uk](https://www.ceredigion.gov.uk)) a [risk-mangement-framework.pdf](https://www.ceredigion.gov.uk/media/sl3ocqsu/risk-mangement-framework.pdf) ([ceredigion.gov.uk](https://www.ceredigion.gov.uk)). Mae'r polisi a'r strategaeth yn amlinellu'r hyn y mae'r Cyngor yn ei wneud i sicrhau rheolaeth fewnol gadarn.

Mae'r swyddogaeth Archwilio Mewnol (IA) hefyd yn sicrhau rheolaeth fewnol gadarn ac yn cael ei harwain gan CMIA sydd â chymwysterau CIA, sydd â phrofiad llywodraeth leol sylweddol ac yn cael ei gefnogi gan dîm sydd â gwybodaeth a sgiliau priodol. Un aelod arall o'r tîm IA yw CIA cymwys.

Mae Archwilio Mewnol yn gwerthuso ac yn gwella effeithiolrwydd prosesau rheoli risg, rheoli a llywodraethu yn unol â PSIAS, sy'n cael ei hunanasesu a'i adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn flynyddol ynghyd ag unrhyw welliannau sy'n ofynnol. Mae Archwilio Mewnol yn rhoi sicrwydd unigol i reolwyr ar ôl pob adolygiad archwilio – defnyddir y rhain wedyn i roi barn gyffredinol o sicrwydd yn flynyddol, sy'n bwydo i mewn i'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Rheoli data

Mae strategaeth TGCh a Digidol wedi'i chreu a'i chymeradwyo a gellir dod o hyd i fwy o wybodaeth ar: Strategaeth Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu a Gwasanaethau Digidol sy'n amlinellu uchelgeisiau digidol y Cyngor am y blynyddoedd i ddod.

Mae gan y Cyngor y polisïau rheoli data canlynol - 'Polisi Diogelwch Gwybodaeth', 'Polisi Diogelu Data a GDPR', 'Polisi ar Reoli Gwybodaeth a Chofnodion' ac 'AI Cynrychiol', sydd gyda'i gilydd yn rhoi i ni ein prif fframwaith ar gyfer llywodraethu gwybodaeth a diogelwch. Bydd y rhain yn cael eu gwella ymhellach gyda'r Strategaeth Gwrthsefyll Seiber sy'n cael ei chwblhau ar hyn o bryd.

Yn ogystal â'r polisïau, ceir hefyd rolau allweddol a chraffu ar Asedau Gwybodaeth fel a ganlyn:

- Mae Uwch Swyddog Risg Gwybodaeth - ('SIRO') yn rheoli risg, polisi a llywodraethu data cyffredinol. Mae'r SIRO yn darparu adroddiad blynyddol i'r Pwyllgorau Craffu a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mae'r SIRO yn cadeirio'r Grŵp Traws-Wasanaeth Seiberwydnwch a Llywodraethu Gwybodaeth ac yn adrodd yn wythnosol i'r Grŵp Arweiniol am unrhyw bryderon o ran Seiber neu Ddiogelwch. Mae'r SIRO hefyd yn cadeirio'r Grŵp Llywodraethu Gwybodaeth sy'n goruchwylio Diogelu Data, Llywodraethu Gwybodaeth, Rheoli Cofnodion, Archifau ac yn goruchwylio'r defnydd o AI.
- Mae Swyddog Diogelwch TG ('ITSO') sy'n cynghori ar ddiogelwch data, cyflogir cynghorwyr ac ymgynghorwyr allanol o bryd i'w gilydd i brofi a chynghori ar drefniadau diogelwch yr Awdurdod.
- Swyddog Diogelu Data ('DPO') sy'n cynghori ar Faterion Diogelu Data ac yn cefnogi Asesiadau Effaith Diogelu Data ('DPIA')
- Mae Swyddog Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion ('IRMO') yn cynghori ar gydymffurfiaeth gyfreithiol ac yn goruchwylio'r cynllun ffeiliau corfforaethol a gweithgareddau cadw.
- Cyflwynir Adroddiadau Blynyddol yn ôl yr angen i Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor.

Hefyd:

- Yr Uwch Swyddog Risg Gwybodaeth yw is-gadeirydd Bwrdd Fframwaith Asesu Seiber CLILC
- Y Swyddog Diogelwch TG yw Is-gadeirydd Fforwm Diogelwch Sector Cyhoeddus Cenedlaethol Cymru (CymruWARP) sy'n cyfarfod bob chwarter.
- Y Swyddog Diogelu Data yw cadeirydd Grŵp Swyddogion Diogelu Data Awdurdodau Lleol Gogledd a Chanolbarth Cymru (NMWLADPO)
- Mae'r Swyddog Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion yn cadeirio Cymdeithas Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion Cymru/Wales ac yn trefnu digwyddiadau ledled Cymru.
- Mae Swyddog Rheoli Gwybodaeth a Chofnodion yn rhan o WASPI - Panel Sicrhau Ansawdd Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Rheolaeth ariannol gyhoeddus gref

Mae fframwaith polisi ar gyfer gosod y cyllidebau bob blwyddyn yn ogystal â chynllun 5 mlynedd. Mae'r fersiwn ddiweddaraf o'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ('MTFS') yn cael ei chymeradwyo gan y Cyngor. yn ogystal, mae Archwilio Cymru yn cynnal adolygiad blynyddol o ddatganiadau ariannol y Cyngor. Mae'r Adroddiad Archwiliad o Ddatganiad Cyfrifon ar gyfer 2024-25 wedi'i gwblhau a'i gymeradwyo gan y Cyngor ac wedi derbyn barn ddiamod. Mae'r fersiwn derfynol ar gael fel: Microsoft Word - [Microsoft Word - Stmnt of Accts-Eng 1.docx](#)

Mae'r MTFS yn cynnwys risg gorfforaethol sy'n cael ei adolygu a'i ddiweddarau bob chwarterol. Roedd y gosodiad cyllideb flynyddol hefyd yn cynnwys asesiad risg. Cafodd yr MTFS diweddaraf ei ystyried a'i gymeradwyo gan y Cyngor Llawn ar 23/10/25. Mae'r iteriad diweddaraf hwn yn cwmpasu cyfnod hirach (5 mlynedd o 2026/27 i 2030/31. Cynlluniwyd y strategaeth i sicrhau bod Cyngor Sir Ceredigion yn parhau i fod yn gynaliadwy yn ariannol. Felly, nid yw'r MTFS yn creu Diffyg Cyllideb cwbl afrealistig neu anghyraeddadwy, fodd bynnag, wrth wneud hynny mae cynnydd yn y modelu Treth Gyngor sylfaenol.

Cyhoeddwyd adroddiad Cynaliadwyedd Ariannol gan Archwilio Cymru ym mis Tachwedd 2024 - Adolygiad o Gynaliadwyedd Ariannol – Cyngor Sir Ceredigion. Daeth Archwilio Cymru i'r casgliad, ar y cyfan, bod gan y Cyngor drefniadau ar waith i gefnogi ei gynaliadwyedd ariannol presennol ond nid oes ganddo strategaeth hirdymor i gefnogi hyn." Yr argymhelliad gan Archwilio Cymru a gyhoeddwyd, sef, 'Er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn gallu cydlynu a chyfathrebu ei ymagwedd at gynaliadwyedd ariannol tymor hwy, dylai'r Cyngor sicrhau bod ganddo strategaeth ariannol gynhwysfawr tymor canolig a hirdymor sy'n nodi'n glir sut y bydd yn mynd i'r afael â'i bwysau cyllido disgwyledig dros oes y strategaeth.' Mae ymateb/camau gweithredu'r Cyngor wedi'u nodi yn y ffurflen Ymateb Rheoli ac un o nodau'r MTFS wedi'i ddiweddarau (ac sydd bellach wedi'i gymeradwyo) oedd mynd i'r afael ag argymhelliad Archwilio Cymru.

G. Gweithredu Arferion Da mewn tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn sicrhau atebolrwydd effeithiol

Gweithredu arfer da mewn tryloywder

Mae'r Cyngor yn sicrhau arfer da mewn tryloywder trwy gael gwefan gyda phapurau pwyllgor a chofnodion cyfoes. Mae cyfarfodydd y Cyngor a'r Cabinet yn cael eu darlledu ar y wefan a thrwy'r cyfryngau cymdeithasol cyhoeddir papurau yn brydlon. Cyhoeddir manylion cyswllt cynghorwyr ac aelodaeth pwyllgorau ar y wefan yn ogystal â datganiadau o ddiddordeb i'r holl aelodau.

Mae ymgynghori ac ymgysylltu â dinasyddion yn bwysig i'r Cyngor. Cyhoeddir ymgynghoriadau ar wefan y Cyngor ac fe'u hyrwyddir ar y cyfryngau cymdeithasol. Gellir dod o hyd i ymgynghoriadau a gynhaliwyd yn ystod 2025-2026 ar [Polisi Ymgysylltu a Chyfranogiad - Cyngor Sir Ceredigion](#)

Gweithredu arferion da wrth adrodd

Cyhoeddir Adroddiad Blynyddol Hunanasesiad ac Adolygiad y Cyngor Sir o Berfformiad ac Amcanion Llesiant ar wefan Cyngor Sir Ceredigion i hysbysu dinasyddion Ceredigion pa weithgareddau a champau gweithredu y mae'r Cyngor yn eu cymryd i gefnogi ei Amcanion Llesiant a Gwella. Mae hyn hefyd yn rhan o hunanasesiad y Cyngor. Mae cynllun cryno hefyd ar gael mewn swyddfeydd cyhoeddus ar gyfer ein dinasyddion.. [Atodiad 2 Adroddiad Hunan-asesu 2024-2025](#)

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn dangos sut mae'n cydymffurfio â'r saith Egwyddor ac is-egwyddor craidd y Fframwaith Llywodraethu a gynhwysir yn y Fframwaith ac yn y fframwaith llywodraethu, gan gynnwys sut mae'n rhoi trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethu ei faterion, yn hwyluso ymarfer ei swyddogaethau'n effeithiol, ac yn gwneud trefniadau ar gyfer rheoli risg.

Sicrwydd ac atebolrwydd effeithiol

Mae perthynas waith dda yn bodoli gyda Llywodraeth Cymru a rheoleiddwyr allanol, gan gynnwys Archwilio Cymru, Estyn, AGC, Awdurdod Gwasanaethau Ariannol ('FSA'), a'r Asiantaeth Safonau Bwyd fel rheoleiddwyr allweddol. Mae Protocol Archwilio Cymru wedi'i ddogfennu, ac mae gweithdrefnau ar waith i sicrhau bod pob 'Ffurflen Ymateb Rheoli' o bob adroddiad Archwilio Cymru yn cael sylw a bod ymatebion y Gwasanaeth yn cael eu cyflwyno i'r Grŵp Arweiniol, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac Archwilio Cymru. Y Swyddog Llywodraethu yw pwynt cyswllt Archwilio Cymru ar gyfer materion MRFs/llywodraethu parhaus sy'n gysylltiedig â llywodraethu. Y Swyddog Perfformiad a Gwella Corfforaethol yw'r pwynt cyswllt ar gyfer y materion MRFs/perfformiad sy'n gysylltiedig â pherfformiad. Mae'r system hon wedi'i nodi mewn Protocol, a gymeradwywyd gan y Grŵp Arweiniol, a'i chyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Mae'r Prif Archwilydd Mewnol (CMIA) yn Archwilydd Mewnol Siartredig cymwys, ac mae ganddo brofiad sylweddol mewn llywodraeth leol, ac mae'n cael ei gefnogi gan dîm sydd â gwybodaeth a sgiliau priodol ac mae dau swyddog arall yn y tîm IA wedi'u cymhwyso gyda'r CIA. Mae rôl y CMIA yn cynnwys mynediad rhydd a di-rwystr at Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ac mae'r ddau yn cyfarfod yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn.

Cafodd swyddogaeth yr Archwilio Mewnol asesiad ansawdd allanol yn 2022 lle daeth yr asesydd allanol i'r casgliad bod swyddogaeth Archwilio Mewnol Cyngor Sir Ceredigion yn cydymffurfio'n gyffredinol â'r PSIAS. Penderfynodd yr asesiad fod y swyddogaeth yn cydymffurfio â 50 o'r meysydd arfer gorau, wedi'u cydymffurfio yn rhannol mewn chwe maes ac nad oedd ganddi unrhyw feysydd o ddiffyg cydymffurfio. Mae Cynllun Sicrhau Ansawdd a Gwella (QA) ar waith ac yn cael ei adrodd yn rheolaidd i GAC.

Ar gyfer y cyfnod 1.4.2025 i 31.3.2026, barn y Rheolwr Corfforaethol – Archwilio Mewnol yw bod gan y Cyngor fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaethau mewnol boddhaol ar waith i reoli cyflawniad amcanion y sefydliad.

Ni nodwyd unrhyw feysydd o bryder corfforaethol sylweddol drwy waith Archwilio Mewnol yn ystod y cyfnod, fodd bynnag, mae angen camau gwella a monitro mewn rhai meysydd i sicrhau cyflawniad amcanion. Nid oes unrhyw amodau i'r farn hon.

Adroddiadau Archwilio Cymru

Cyflwynwyd yr adroddiadau Archwilio Cymru canlynol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystod 2025–2026. Mae Archwilio Cymru hefyd yn cyhoeddi Crynodeb Archwilio Blynyddol sy'n amlinellu sicrwydd ar gyfer eu gwaith, ac mae'r ddau ohonynt yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor. Mae'r holl gamau rheoli sy'n deillio o'r archwiliadau yn cael eu monitro yn rheolaidd a'u hadrodd yn ôl i'r Pwyllgor.

Adroddiadau Lleol

- Trefniadau ar gyfer Comisiynu Gwasanaethau (Awst 2025)
- Adolygiad o Drefniadau Rheoli Risg Corfforaethol (Tachwedd 2025)
- Archwiliad o Drefniadau Seiberddiogelwch (Awst 2025). Nid yw'r adroddiad hwn ar gael yn y parth cyhoeddus.
- Archwiliad o Wneud Penderfyniadau – (Awst 2026)
- Llety dros dro (Gorffennaf 2025)

7. Barn Sicrwydd ar Drefniadau Llywodraethu Corfforaethol

Mae'r Rheolwr Corfforaethol - Archwilio Mewnol (CMIA) yn paratoi Adroddiad Archwilio Mewnol Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn, sydd fel arfer yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ei gyfarfod ym mis Mehefin. Mae'r adroddiad yn nodi canlyniadau unigol a chyfunol yr adolygiadau archwilio a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn ac yn darparu'r farn archwilio gyffredinol o sicrwydd yn seiliedig ar y gwaith archwilio hwn. Mae'r sicrwydd a ddarperir hefyd yn ystyried cynnydd wrth weithredu gwelliannau, ystyried y gofrestr risg a sicrwydd a ddarperir mewn adroddiadau a gyhoeddwyd gan reoleiddwyr allanol. Mae cwmpas y gwaith archwilio a sut mae'r angen i ail-flaenoriaethu'n gyson i sicrhau bod digon o waith yn cael ei wneud er mwyn sicrhau'r sicrwydd yn cael ei nodi yn yr adroddiad.

Mae'r Adroddiad Blynyddol ar ddiwedd y flwyddyn yn cynnwys canlyniadau'r archwiliad mewnol hunanasesiad blynyddol o'r gwasanaeth, yn seiliedig ar dempled Nodyn Cais Llywodraeth Leol CIPFA a'r adolygiad cymheiriaid allanol 5 blynyddol a'r swyddogaethau Archwilio Mewnol QAIP gan gynnwys camau a gymerwyd i gyflawni'r gwelliannau arfaethedig a nodwyd.

Cyflwynodd y CMIA Strategaeth Archwilio a Chynllun Blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Mae hyn wedi'i gynllunio i sicrhau bod digon o sylw yn cael ei wneud i gefnogi'r farn flynyddol ar effeithiolrwydd systemau llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth fewnol ar draws y Cyngor. Crynhodd y Strategaeth Archwilio a Chynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2025/2026 y meysydd gwaith yr oedd yr Adran Archwilio Mewnol yn anelu at ganolbwyntio eu hamser arnynt yn ystod y flwyddyn.

Mae gwaith archwilio mewnol wedi'i asesu'n barhaus gan roi ystyriaeth reolaidd i anghenion a blaenoriaethau'r Cyngor sy'n newid. Rhoddwyd sicrwydd ar gyfer 2025/2026 ar adolygiadau a gynlluniwyd ac ychwanegwyd gwaith adweithiol at y cynllun yn ystod y flwyddyn i asesu lefel sicrwydd flynyddol y Cyngor. Yn ogystal, cafwyd sicrwydd gan ffynonellau eraill megis rheoleiddwyr allanol yn y broses fapio sicrwydd i gyfrannu at y sicrwydd a ddarperir ar ddiwedd y flwyddyn.

Cyflwynir adroddiadau cynnydd Archwilio Mewnol yn rheolaidd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio i ddiweddarau'r pwyllgor ar gynnydd swyddogaeth yr IA tuag at y cynllun blynyddol, sicrwydd a ddarperir ar gyfer archwiliadau wedi'u cwblhau, camau rheoli sylfaenol a sylweddol a roddir, adnoddau Archwilio Mewnol sydd ar gael a diweddariadau i'r Cynllun Gwella Sicrwydd Ansawdd Archwilio Mewnol.

Daeth y CMIA i'r casgliad yn ei Hadroddiad Blynyddol 2025/26 fod gan y Cyngor fframwaith boddhaol o lywodraethu, rheoli risg a rheolaethau mewnol ar waith i reoli cyflawni amcanion y sefydliad yn ystod y flwyddyn, yn seiliedig ar:

- nifer, cwmpas a sicrwydd o ffynonellau mewnol ac allanol yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2026, a
- derbyn camau gweithredu gan reolwyr (lle bo ar gael).

Bydd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn destun adolygiad gan Archwilio Cymru i sicrhau ei fod yn gyson â'u gwybodaeth ac â deddfwriaeth. Yn ogystal, mae'r adran Archwilio Mewnol yn cynnal adolygiad annibynnol blynyddol o'r Fframwaith Llywodraethu Blynyddol a'r dull o sgorio a thystiolaeth, fel y nodwyd ym Mhwynt 2 uchod.

8. Lle mae angen gwella ein llywodraethu

Mae'r canlynol yn nodi'r meysydd llywodraethu hynny sydd angen eu gwella a sut mae'r rhain yn cael eu datrys.

- bylchau sylweddol mewn trefniadau llywodraethu megis lle nad yw trefniadau craidd yn gweithredu'n effeithiol, methiannau llywodraethu sylweddol a ddigwyddodd yn ystod y flwyddyn a'r camau a gymerwyd, cynlluniau gweithredu i fynd i'r afael â'r rhain yn y flwyddyn nesaf a thu hwnt lle bo angen.

Gweler adran 11

Nid oes unrhyw fethiannau llywodraethu wedi'u nodi ar gyfer 2025/26, ond mae angen cryfhau rhai meysydd.

Mae'r rhain yn cynnwys diweddaru polisïau, diweddaru'r templed adolygu fframwaith Llywodraethu, templedi Fframwaith Llywodraethu, a'r templed Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn unol ag Atodiad Cyflawni Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol (2025) a gwella ymgysylltiad rhanddeiliaid. Nodir camau gweithredu yng nghynllun Gweithredu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac fe'u monitrir yn chwarterol gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Nododd adroddiad archwilio Gwneud Penderfyniadau Archwilio Cymru (Awst 2026):

"Mae'r Cyngor wedi nodi'n glir ei drefniadau o ran gwneud penderfyniadau ac eithrio penderfyniadau dirprwyedig."

"Mae trefniadau gwneud penderfyniadau'r Cyngor yn gyffredinol yn gweithio'n dda. Mae cyfleoedd i gryfhau: y trefniadau ar gyfer asesu effeithiolrwydd ei benderfyniadau."

9. Edrych i'r Dyfodol o ran Llywodraethu

Dyma gyfle i nodi lle mae angen newid neu ddatblygu llywodraethu i ddiwallu anghenion y Cyngor yn y dyfodol. enghreifftiau

- sefydlu trefniadau cydweithredol newydd,
- deddfwriaeth newydd sy'n ei gwneud yn ofynnol i strwythurau llywodraethu newid,
- risgiau sylweddol i'r awdurdod a fydd yn newid neu'n herio llywodraethu yn y blynyddoedd i ddod sy'n gysylltiedig â llywodraethu.

Fel rhan o'n hymrwymiad i welliant parhaus a chydnerthedd, mae'r Cyngor yn cydnabod pwysigrwydd rhagweld heriau yn y dyfodol ac addasu ein trefniadau llywodraethu yn unol â hynny. Mae'r meysydd canlynol wedi'u nodi fel blaenoriaethau ar gyfer datblygu llywodraethu yn y flwyddyn nesaf, yn dilyn cyhoeddi'r Atodiad i Gyflawni Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol (Mai 2025). Mae'r blaenoriaethau hyn wedi'u cynnwys yn y tabl gweithredu o dan Eitem 11.

- Creu Grŵp Llywodraethu
- Adolygu dogfen adolygu'r Fframwaith Llywodraethu Blynyddol
- Adolygu templed y Datganiad Llywodraethu Blynyddol
- Adolygu a diweddaru cylch gorchwyl y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn unol â GIAS.

Mae'r Cyngor yn parhau i fonitro ac ymgysylltu â'r meysydd canlynol:

- pwysau gwasanaeth ac ariannol mewn meysydd fel gofal cymdeithasol a thai,
- digwyddiadau economaidd sy'n effeithio ar gyllid a chynhyrchu incwm,
- deddfwriaeth newydd,
- datganoli neu newid strwythurol, gan gynnwys ad-drefnu llywodraeth leol,
- newid hinsawdd a sero net,
- defnyddio deallusrwydd artiffisial yn systemau a phrosesau'r awdurdod.

10. Materion a nodwyd o'r llynedd (2024-2025)

Mae'r tabl canlynol yn cofnodi'r camau a gymerwyd yn ystod 2024-2025 i ddatrys y materion a nodwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2024-2025, y Swyddog Arweiniol sy'n gyfrifol am oruchwylio'r Gweithredu a'r dyddiad cwblhau amcangyfrifedig. Mae gan y Swyddog Arweiniol gyfrifoldeb i sicrhau bod y weithred hefyd yn fanwl, yn cael ei monitro a'i diweddarau yng Nghynlluniau Busnes ei Wasanaeth ei hun.

Noder: Bydd unrhyw gamau gweithredu nad ydynt wedi'u cwblhau'n llawn erbyn y dyddiad cwblhau yn cael eu cario ymlaen i Gynllun Gweithredu 2025/26

Mater	Gweithredu	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad Cwblhau
B1.1 Sicrhau diwylliant agored trwy ddangos, dogfennu a chyfathrebu ymrwymiad y sefydliad i agored	Adolygiad o'r Cynllun Cyhoeddi Rhyddid Gwybodaeth (FOI)	Mae adolygiad o'r Cynllun Cyhoeddi Rhyddid Gwybodaeth wedi'i gynnal a'i gyhoeddi. Cynllun Cyhoeddi - Cyngor Sir Ceredigion	Alun Williams /Marie-Neige Hadfield	Rhagfyr 2025 Wedi Cwblhau

D2.2 Ymgysylltu â rhanddeiliaid mewnol ac allanol i benderfynu sut y dylid cynllunio a chyflwyno gwasanaethau a chysiau gweithredu eraill	Gofyniad adolygu ar gyfer Strategaeth Cyfathrebu Corfforaethol	Cymeradwywyd Strategaeth Cyfathrebu Gorfforaethol y Cyngor gan y Cabinet ar 7.7.26.	Lowri Edwards	Gorffennaf 2026 Wedi Cwblhau
---	--	---	---------------	-------------------------------------

11. Cynllun gweithredu y cytunwyd arno ar gyfer materion i'w hystyried yn ystod 2025/2026

Mae'r tabl yn nodi'r mater, cam gweithredu, y canlyniad a ddymunir, y Swyddog Arweiniol sy'n gyfrifol am oruchwylio'r weithred a'r dyddiad cwblhau amcangyfrifedig. Mae'r Swyddog Arweiniol yn gyfrifol am sicrhau bod y camau gweithredu hefyd yn cael eu manwl, eu monitro a'u diweddarau yng nghynlluniau busnes eu Gwasanaeth eu hunain.

Mater	Gweithred	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad Cwblhau
A.1 Trefniadau i sicrhau ymddygiad moesegol i aelodau a swyddogion, gan gynnwys codau ymddygiad, rheoli gwrthdaro buddiannau, datganiadau rhodd a lletygarwch, hyfforddiant a gwerthuso. Lle bo'n briodol, cynhwyswch sut mae codau moeseg ar gyfer y sector yn cael eu gweithredu a'u cefnogi.	Adolygu'r opsiwn o addasu'r Modiwlau Moeseg a Thwyll ar gyfer aelodau	Mae'r modiwl e-ddysgu Moeseg a Thwyll presennol ar gyfer y gweithwyr wedi cael ei adolygu. Bydd sesiwn hyfforddi byr ar Dwyll yn cael ei hychwanegu at raglen anwytho Aelodau ym mis Mai 2026 (fel dewis arall i fodiwl e-ddysgu Aelodau)	Elin Prysor / Alex Jenkins	Mawrth 2026 Wedi Cwblhau
A1.6 Sut mae pawb mewn rolau llywodraethu ac uwch reolwyr yn dangos eu harweinyddiaeth o ddiwylliant moesegol.	Adolygu'r angen am Grŵp Llywodraethu	Cymeradwyodd y Grŵp Arweiniol a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio greu Grŵp Llywodraethiant a chynhelir y cyfarfod cyntaf ar 1.6.26.	Elin Prysor	Mawrth 2026 Wedi Cwblhau
B1.1 Sicrhau diwylliant agored drwy ddangos, dogfennu a	Adolygiad o'r Cynllun Cyhoeddi Rhyddid Gwybodaeth (FOI)	Mae adolygiad o'r Cynllun Cyhoeddi Rhyddid Gwybodaeth wedi'i gynnal	Alun Williams /Marie-Neige Hadfield	Rhagfyr 2025 Wedi Cwblhau

Mater	Gweithred	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad Cwblhau
chyfathrebu ymrwymiad y sefydliad i fod yn agored		a'i gyhoeddi. Cynllun Cyhoeddi - Cyngor Sir Ceredigion		
B3.2 Sicrhau bod dulliau cyfathrebu yn effeithiol a bod Aelodau a Swyddogion yn glir am eu rolau o ran ymgysylltu â'r gymuned	Adolygu Polisi Cyfryngau Cymdeithasol (2018).	Yn dilyn adolygiad, o'r Polisi Cyfryngau Cymdeithasol, bydd y polisi yn cael ei ddirymu. Yn hytrach nag un polisi, bydd y safonau ymddygiad disgwylledig sy'n ymwneud â'r holl gyfathrebu (gan gynnwys trwy'r cyfryngau cymdeithasol) yn cael eu hymgorffori mewn dau bolisi: Polisi Disgyblu a Pholisi Cwyno. Cymeradwywyd Polisi Cwynion diwygiedig gan y Cabinet ym mis Mai 2025. Cyflwynwyd polisi disgyblu diwygiedig i'r Craffu ar 11.11.25 a'i gyflwyno i'r Cabinet ar 2.12.25. Mae canllawiau i staff ar gyfathrebu (gan gynnwys	Geraint Edwards	Tachwedd 2025 Wedi Cwblhau

Mater	Gweithred	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad Cwblhau
		defnyddio cyfryngau cymdeithasol) yn cael eu drafftio a'u cynnwys ar CeriNet.		
C.4 Dull strategol yr awdurdod o gomisiynu ar draws yr endid a'i bartneriaethau a'i gydweithrediadau.	Strategaeth Gaffael a Chomisiynu Drafft yn cael ei datblygu	Mae Cymal 38 o Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) 2023 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor gynhyrchu strategaeth gaffael. Mae'r canllawiau statudol cysylltiedig allan i ymgynghoriad ar hyn o bryd, felly bydd y fersiwn derfynol yn llywio datblygiad strategaeth y Cyngor. Bwriedir i'r strategaeth gaffael gael ei halinio â chylch strategaeth gorfforaethol.	Jeanette Jones / Duncan Hall	Mawrth 2026 Ar y gweill
D2.2 Ymgysylltu â rhanddeiliaid mewnol ac allanol i benderfynu sut y dylid cynllunio a chyflwyno gwasanaethau a chysiau gweithredu eraill	Gofyniad adolygu ar gyfer Strategaeth Cyfathrebu Corfforaethol	Cymeradwywyd Strategaeth Gyfathrebu Gorfforaethol y Cyngor gan y Cabinet ar 7.7.26	Lowri Edwards	Mawrth 2026 Wedi Cwblhau

Mater	Gweithred	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad Cwblhau
F.8 Ymgymryd â swyddogaethau craidd Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, fel y nodwyd yn Pwyllgorau Archwilio: Canllawiau Ymarferol ar gyfer Awdurdodau Lleol a'r Heddlu (CIPFA, 2022)	Adolygu'r ddogfen Adolygu'r Fframwaith Llywodraethu Blynnyddol	Mae'r ddogfen wedi'i diwygio a'i diweddarau yn unol â'r atodiad CIPFA ac mae bellach yn cynnwys y model tair llinell, ac mae'r mecanwaith sgorio wedi'i ddileu. Cymeradwywyd y templed newydd gan GAC ar 27.11.25.	Elin Prysor / Katy Sinnett-Jones	Tachwedd 2025 Wedi Cwblhau
F.8 Ymgymryd â swyddogaethau craidd Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, fel y nodwyd yn Pwyllgorau Archwilio: Canllawiau Ymarferol ar gyfer Awdurdodau Lleol a'r Heddlu (CIPFA, 2022)	Adolygu'r templed Datganiad Llywodraethu Blynnyddol	Mae templed y DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL wedi'i adolygu a'i ddiweddarau yn unol â'r atodiad CIPFA, a chymeradwywyd y templed gan GAC ar 17.9.25	Elin Prysor / Katy Sinnett-Jones	Medi 2025 Wedi cwblhau
F.8 Ymgymryd â swyddogaethau craidd Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, fel y nodwyd yn Pwyllgorau Archwilio: Canllawiau Ymarferol ar gyfer Awdurdodau Lleol a'r Heddlu (CIPFA, 2022)	Adolygu Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn unol â GIAS	Cyflwynwyd y cylch gorchwyl wedi'i ddiweddarau i'r Grŵp Gwaith Cyfansoddiad ar 6.1.26, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 12.1.26 a'r Cyngor ar 22.1.26.	Alex Jenkins / Elin Prysor / Katy Sinnett-Jones	Mawrth 2026 Ar y gweill

Mater	Gweithred	Canlyniad	Swyddog Arweiniol	Dyddiad Cwblhau
F.9 Gwrth-dwyll a gwrth-lygredd a ddatblygwyd ac a gynhelir yn unol â'r <u>Cod ymarfer ar reoli'r risg o dwyll a llygredd</u> (CIPFA, 2014).	Adolygu gwerth cymryd rhan yn yr ymarfer NFI	Cymeradwywyd yr achos busnes i gefnogi'r swyddogaeth Gwrth-Dwyll gan y Grŵp Arweiniol. Mae'r ymarfer recriwtio'n digwydd ar hyn o bryd.	Alex Jenkins / Elin Prysor	Mawrth 2026 Wedi Cwblhau
F.9 Gwrth-dwyll a gwrth-lygredd a ddatblygwyd ac a gynhelir yn unol â'r <u>Cod ymarfer ar reoli'r risg o dwyll a llygredd</u> (CIPFA, 2014).	Achos Busnes Corfforaethol i gefnogi'r swyddogaeth Twyll	Achos Busnes i gefnogi'r swyddogaeth Gwrth-dwyll i'w gyflwyno i LG ym mis Mawrth 2026.	Alex Jenkins	Mawrth 2026 Ar y gweill

